

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

τοῦ κ. Μπουρδούση καὶ τοῦ Κώστα,
τοῦ ρήτορος.

Ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει τῆς μεταξύ Παπαδάκη καὶ Σιβιτανίδου ἀλληλογραφίας περὶ τῶν συμφερόντων τῆς προσφιλεστάτης ἡμῶν πατρίδος ἐδημοσιεύθησαν καὶ αἱ δύο ἐπόμεναι ἐπιστολαὶ διαφωτίζονται διαφερόντως μίαν φάσιν, οὐχὶ ἐκ τῶν ἐπυσιωδωτέρων τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος.

Α'.

Ἀξιότιμε φίλε κύριε Κώστα (τὸ πρωτότυπον φέρει Σιβιτανίδην).

Δὲν ἀμφισβητῶ τὴν εὐγένειαν τῶν ὑμετέρων αἰσθημάτων καὶ τὴν ἀγνότητα τῆς ὑμετέρας φιλοπατρίας· ἀλλ' οὐχ ἥττον εἶδον μετὰ λύπης ὅτι ἐν ταῖς ὑπαιθρίοις ὑμῶν ἀγορεύσεις, εἰς ἃς τοσοῦτον εὐφροσύνης παρίσταται ὁ ἐλληνικὸς λαὸς τῶν καφενείων, ἰσχυρίσθητε ὅτι δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν μητέρα Ἑλλάδα ἢ παραχώρησις τῆς Κρήτης ἀντὶ τῆς Ἡπείρου. Ἡ Κρήτη, αἵματοκυλισθεῖσα ἐν ἀπουσίᾳ μου, ἔχει δικαίωμα νὰ δέχεται τὰς συμβουλὰς μου περὶ τῆς πλήρους ἐλευθερώσεως αὐτῆς ἀνεξαρτήτως τῆς Ἡπείρου καὶ ὑπὲρ πᾶσαν δούλην ἐλληνικὴν χώραν. Αὕτῃ εἶναι ἡ γνώμη μου καὶ ἂν σεῖς, μεθ' ὅλην τὴν ἀνεγνωρισμένην σπουδαιότητά σας, ἐξακολούθησθε φρονούντες τὸ ἐναντίον, ἔλθετε ἀπόψε εἰς τὴν πάνδημον αἴθουσαν τοῦ κ. Κουμουνοῦρου, ἵνα ἴδωμεν ποία γνώμη θὰ ἀνταμειφθῇ γεναιότερον· διότι ὁ πιστότερος τῆς Πατρίδος ὑπὲρ τῆς πρέπει ἀναμφιβόλως νὰ λάβῃ καὶ πλεיותרά.

Β'.

Ἀπάντησις.

Ἀξιότιμε φίλε κ. Μπουρδούση (τὸ πρωτότυπον φέρει Παπαδάκην).

Ὁμολογῶ ὅτι ἔχετε θερμὸν καὶ σπάνιον πατριωτισμόν. Εἶναι ἀναντιρρήτως εὐχάριστον δι' ἡμᾶς νὰ συζητῶμεν περὶ τῶν συμφερόντων τῆς Πατρίδος καὶ περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ φλογεροῦ ἡμῶν ζητήματος· ἀντὶ νὰ σαρώσωμεν τὰς δόδους τῆς πρωτευούσης. Διὰ τοῦτο ἔλαβα μετ' ἀγαλλιάσεως τὴν ἐπιστολήν σας, ἣν κατεχώρησα εὐθὺς ἐν τῷ Τηλεγράφῳ, συνοδεύσας αὐτὴν μετὰ τῶν δεουσῶν παρατηρήσεων, αἵτινες πιστεύω θὰ κατορθώσωσιν, ὥστε νὰ λησμονήσωσιν οἱ ἀναγνώσται τὸ τί εἶται καὶ τὸ τί εἶμαι. Τὸ κατ' ἐμὲ ἐξομολογοῦμαι ἰδιαιτέρως πρὸς σέ, ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο ζήτημα πολὺ μὲ φοβίζει, πιστεύω δὲ ὅτι καὶ σέ. Διὰ τοῦτο πρόσεχε νὰ μὴ ἐπαναλάβῃς τὴν ἀλληλογραφίαν ταύτην τὴν σπουδαίαν, διότι ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις καὶ φύλλα σατυρικά.

Καλὴν ἐντάμωσιν ἀπόψε παρὰ τῷ πρωθυπουργῷ.

ΦΡΟΥ-ΦΡΟΥ.

Αὕτῃ πάλιν ἡ ποικιλία τῶν πυροβόλων μας πῶς φαίνεται; Ἀπλουστάτη. Ὁ ἐὺ εὐρέθῃ ἔδω ἀντιπρόσωπός τις τοῦ ἐργοστάσιου Ἀρμυστρώγγ. Ὁ ἐκ κατῶρθωσε ν' ἀποκτήσῃ μέσα, νὰ γίνῃ εὐάρεστος εἰς τοὺς ἰσχύοντας καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς εὐαρεσκείας ὑπῆρξεν ἡ συμφωνία τῆς ἀγορᾶς τῆς πυροβολαρχίας.

Τώρα ἡ ποικιλία αὕτῃ διαφόρων συστημάτων ὑλικῶν ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ στρατῷ, προκειμένου μάλιστα περὶ τοῦ ὁ-

παγκοσμίου ταύτης ἐταιρίας. Ὅποια δόξα διὰ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα καὶ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν καὶ πρὸ πάντων ὁποῖος μισθός! Ἐὰν ὁ κόσμος μὴ φθάσῃ εἰς τοιαύτην τελειότητα πολιτισμοῦ καὶ συγκοινωνίας κατὰ τὰ μέλλοντα 20-30 ἔτη, ζῶντος τοῦ Τσιθανοπούλου, ποῦ θὰ εὐρεθῇ μετὰ ταῦτα ὁ κατάλληλος διευθυντὴς μεταξύ πάντων τῶν γηγενῶν; Καὶ ὅταν ἡ γῆ οὕτω τελειοποιηθῇ καὶ πᾶς λαὸς περιέλθῃ εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν νὰ μανθάνῃ ἐν λεπτομερείαις τὰ παρὰ τοῖς πανταχοῦ γῆς συμβαίνοντα, τότε ἀλλὰ τότε μόνον καὶ ἡ ἐταιρία Χαβᾶ θέλει ἀπελάσει ἀπὸ τῶν εἰδήσεων αὐτῆς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν περιστροφὴν καὶ ὁ ἐνταῦθα πράκτωρ αὐτῆς θὰ καταστῇ ἀπύλωτος καὶ διαπρύσιος τῆς ἀληθείας στόμα ἢ σάλπιξ τυρηνικῇ πραγματικῶν γεγονότων. Μέχρι τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης ἡμέρας, οὐδεὶς δικαιούται νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ τῶν πράκτορῶν τούτων ἄλλην ἀναλογίαν ψευδῶν καὶ ἀληθῶν εἰδήσεων ἢ τὴν ὑφισταμένην καὶ λειτουργοῦσαν, δηλαδὴ τὴν ἀναλογίαν 9:1. Τοιαύτη εἶναι εἰσέτι ἡ ἀτέλεια τοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ γῆς! Ἡ τί νομίζετε; Διότι συνφικίσθητε πλησίον τῆς Ἀκροπόλεως τοῦ Περικλέους ἐβδομήκοντα ἢ ἐβδομήκοντα πέντε χιλιάδες, κατὰ τοὺς χαριεστάτους ἀπογράφους τοῦ Παρνασσοῦ, ἄρρενα καὶ θήλεα ζῶα καὶ ὠκοδομήσατε οἴκους καλλιμαρμάρους καὶ ἐνδύσαθε ὑφάσματα τῶν τεχνουργείων τῆς Γαλλίας καὶ ὑπενδύσαθε δέρματα κατεργασμένα ἀντὶ τῶν ἀκατεργάστων

τῶν πατέρων σας, νομίζετε ὡς Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐκλείπε πλέον τὸ μέλλον τοῦ πολιτισμοῦ; Νομίζετε ὅτι ἀποτελεῖτε τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς Ἀνθρωπότητος, ἥς τὰ τρία τέταρτα δὲν ἐνδύονται εἰσέτι ἢ ἐνδύονται δέρματα ἀγρίων θηρίων καὶ ὡς ὑποδήματα φέρουσιν Ἀδαμιαῖα πέλματα;

Τί διεπράχθη εἰσέτι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης; ἀναρρικῶς πρὸς τὸν πολιτισμόν; Ἐλάχιστα. Τί εἶναι τὰ 250 ἑκατομύρια τῶν κατοίκων τῆς Βυρώπης, ἧτις θεωρεῖται πεπολιτισμένη, ἀπέναντι χωρῶν καὶ λαῶν, οἵτινες οὐδὲ κἂν ἀνεκαλύρθησαν μέχρι τοῦδε; Μεταστήτατε τὴν διάνοιάν σας εἰς τὴν κεντρὴν Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὴν κεντρὴν Ἀσίαν, εἰς τὴν νέαν Ζηλανδίαν καὶ θὰ ἐννοήσῃτε πόση ἐργασία εἰσέτι ὑπολείπεται εἰς τὰς ἐπερχομένας τῆς ἀνθρωπότητος γενεάς. Πῶς λοιπὸν ἀξιοῖτε παρὰ τοῦ πράκτορος τῆς ἐταιρίας Χαβᾶ τὴν ἀπόλυτον ἀλήθειαν; Δὲν γνωρίζετε ὅτι καὶ ὁ ἡθικὸς κόσμος εἶναι ἐπίσης κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα ἀτελής, ὅπως ὁ φυσικὸς; εἶναι δυνατόν νὰ τελειοποιηθῶσι τὰ ἄνθρωπα καὶ αἱ ἐταιρίαι ἄνευ τοῦ δλοῦ; Ἄν ὁ κόσμος ὅλος ἦν φιλαλήθης καὶ ἀκριβολόγος, θὰ ἦτο ἀκριβολόγος καὶ ἡ ἐταιρία Χαβᾶ καὶ αὐτὸς ὁ Τσιθανοπούλος. Πρὶν ὅμως τελειοποιηθῇ πᾶσα ἡ γῆ, μὴ περιμένετε τελειότητα παρ' ἐνός πράκτορος, ἔστω καὶ συγχρόνως καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας. Ἐλθετε εἰς τὰς Ἀθήνας μετὰ πεντήκοντα αἰῶνας, ὅτε μόλις εἶναι ἔλπίς ὅτι θὰ ἐκπολιτισθῇ πᾶσα γωνία τῆς γῆς

λίγου πυροβολικού μας, δυνατόν νά φέρῃ σύγχυσιν καί ἀνωμαλίας αἰτίνας νά ἐπιδράσωσιν ὀδυνηρότατα ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ἐλληνικῶν· μία ἐφημερίς μάλιστα ἐξεσφενδόνισεν ἤδη καί τὴν λέξιν προδοσία!

Ἄλλὰ μὴ εἰσθε τόσοι κακοί· οἱ ὑπουργοί μας δὲν εἶναι δυνατόν νά εἶναι προδοταί· ἀλλὰ τί θὰ βλάβῃ νά μένῃ ἀχρηστος ἐν ταῖς ἀποθήκαις μας καί μία πυροβολοστοιχία Ἄρμστρογγ, ἀφοῦ ἐπρόκειτο νά φανῶμεν εὐάρεστοι εἰς τὸν δαῖνα, τὸν δαῖνα καί τὸν δαῖνα;

Ὁ κ. Βαμβᾶς μάλιστα ἀγανακτεῖ πῶς ἐνωρίτερον δὲν εἶχε γίνῃ ἡ προμήθεια αὕτη, διότι εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφ' οὗ οὗτος κ. Βαμβᾶς ἀπεφάνητο τὴν στρατιωτικὴν του γνῶμην ὑπὲρ τοῦ συστήματος αὐτοῦ!

Φοβερὸν πυροβόλον Ἄρμστρογγ εἶδομεν προχθὲς ἐν Πειραιεὶ κυλιόμενον ἐπὶ σχοινίων ὑπὸ ἑκατὸν περίπου ἀνδρῶν διὰ τῆς μαγικῆς δυνάμεως τοῦ *Ἐγία μόλα*. Ἐγία λέσα. Μελεδικώτερον πάντων ἀντήχει τὸ *Ἐγία μόλα* τοῦ κ. Μπούμπουλη.

Ἡ στολὴ τῶν Ἑθνοφρουρῶν θὰ εἶναι καθὼς ἀκούομεν ἐκ τῶν ἀπαισιωτέρων, μετέχουσα ὀλίγων ἐπαίτου, ὀλίγων ἀστυνομικοῦ κλητῆρος καί ὀλίγων ὑποτρόφου τοῦ πτωχοκομείου.

Τί διάβολο! Πολὺ θὰ ἡπατήθῃ ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἢ ὁ Βασιλεὺς, διότι νομίζομεν τὸ ὑψηλὸν ζήτημα τῶν στρατιωτικῶν στολῶν εἶναι τῆς δικαιοδοσίας του, ἀν ἐνόμισεν ὅτι ἀπὸ τὰ 30 κι' ἐπάνω λεβεντιά δὲν ὑπάρχει. Διαμαρτυρούμεθα ἐπ' ὀνόματι τῶν συλλεβέντιδων τριακονταετών.

Πόσοι νομίζετε ἔλειπαν ἐκ τοῦ 2ου μηχανικοῦ τάγματος τοῦ ἀπελθόντος εἰς Λευκάδα;

Δύο μόνον. Ἡ εὐχάριστος αὕτη κατάστασις, ἣτις ἐξέπληξε τὸ ἴδιον τάγμα, ὀφείλεται ὅλη εἰς τὴν φιλότιμον συμπεριφορὰν καί νοσηροσύνην τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ μηχανικοῦ, ἐξ ἴσου αἰσθανομένων ὅχι μόνον τὰ δικαιώματα τοῦ βαθμοῦ των, ἀλλὰ καί τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Ἄς παραδειγματισθῶσι μερικοὶ ἀρειμάνειοι Δογκισῶτοι τῶν ὁποίων ἡ γελοία καί θηριώδης αὐστηρότης κατ' οὐδὲν συνετέλεσεν ἢ εἰς τὴν αὐξησιν τῶν ἀγνοουμένων!

Ἡ Ὥρα συμβουλευούσα τὴν κυβέρνησιν νά σπεύσῃ εἰς ἀναγνώρισιν τοῦ νέου τίτλου τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ῥουμανίας, ἀνακηρυχθέντος βασιλέως, παρατηρεῖ ὅτι ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ Ἑλλάς ἀναμένει κυρίως τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων δυνάμεων.

Παρατηροῦμεν εἰς τὴν Ὥραν ὅτι πρωθυπουργούντος τοῦ ἀοιδίμου Δεληγεώργη πρώτη ἡ Ἑλλάς ἀνεγνώρισε τὴν ἰσπανικὴν Δημοκρατίαν τοῦ Αἰμίλιου Καστελάρ.

Ἀνεγνώμεν τυχαίως ἐν τῷ «Αἰῶνι» διάφορον περὶ τοῦ διακεκριμένου δημοσιογράφου κ. Πέτρου Κανελλίδου καὶ ἐσυλλογίσθημεν ὡς ἐξῆς: Ἀφ' οὗ ὁ Κανελλίδης εἶναι διακεκριμένος κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Φιλήμονος, φαντασθῆτε τί εἶναι ὁ Φιλήμων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ αὐτοῦ. Ἄν δὲν θαυμάζῃς δὲν θαυμάζεις.

Ἐπανεκαμψαν οἱ εἰς Ὀλυμπίαν ἀποσταλέντες ἀρχαιολόγοι πρὸς διὰγνῶσιν τῶν περιλαλήτων διπλῶν. Λέγεται ὅτι εἰς ἐξ αὐτῶν ἐπανῆλθε καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῇ προστασίᾳ τοῦ κ. Ράδοβιτς. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν ἐχρειάζετο εἰς Ράδοβιτς, διπλωμάτης, ἵνα πείσῃ τὸν Κουμουνδούρον νά παραχωρήσῃ ἐσκωριασμένους τινὰς λίθους. Ὁ Ἕλλην πρωθυπουργὸς ἔχει ἀδυναμίαν ἀκατάσχετον εἰς τὸ νὰ δίδῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἔθνους, ὅσων τουλάχιστον καὶ εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ. Ἄς μὴ σπεύσῃ λοιπὸν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως νά πιστεύσῃ ὅτι ἥρατο μέγαν διπλωματικὸν θράσος· ὁ Κουμουνδούρος τουναντίον φρονεῖ ὅτι ἐκ τῆς διαπραγματεύσεως ταύτης αὐτὸς ἐξῆλθε νικητής· διότι περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων ὀλιγώτερον βεβαίως φροντίζει ἢ ὅσον περὶ τῶν οὐροδοχείων του.

Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις τοὺς διπλωματικούς ἐνταῦθα ὑπαλλήλους τῆς ἐσχάτως μετατίθησι κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν Ἀμερικανήν.

Μετά τὴν εἰς Βρασίλιαν μετάθεσιν τοῦ κ. Κόρβετ, ἤδη μετατίθεται εἰς τὴν αὐτὴν περίπου Ἡπειρον καὶ ὁ πρῶτος γραμματεὺς τῆς πρεσβείας κ. Μάουνσε. Τί κρίμα νά ἀπέρχωνται τοσοῦτον μακράν! Φαίνεται ὅτι οἱ ἀντίποδες τῶν Ἑλλήνων εἶναι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Γλάδστωνος οἱ Ἀμερικανοί.

Ἐν τῷ Ἀναγνώστηρίῳ τοῦ Ξενοδοχείου τῆς Ἀγγλίας ἀπαντῶμεν τὴν κυρίαν Κ. σύζυγον πρῶην ὑπουργοῦ. Παρ' αὐτῇ τὸ θυγάτριόν της ἀναγινώσκει ἐλληνικὴν ἐφημερίδα. Συλλαμβάνομεν τὸν ἐξῆς διάλογον μεταξὺ μητρὸς καὶ θυγατρὸς:

— Μαμά, τί θὰ πῇ ἤρτα;

— Νίκη, παιδί μου!!

Ἀναχωρήσαρτος δι' ὀλίγας ἡμέρας τοῦ Συντάκτου τοῦ «Μὴ Χάνεσαι» εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀνέλαβε φιλικὴν ἀντιλήψιν τὴν σύνταξιν καὶ διεύθυνσιν αὐτοῦ ὁ δημοφιλέστατος τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν «Χεσμές ὁ Ἰμβριος». Φίλοι καὶ ἐχθροὶ ἄς ἀποτείνωνται αὐτῷ διὰ τὰς ἀνάγκας των.

καὶ πᾶσα ζῶσα ψυχὴ, καὶ θὰ ἴδῃτε πόσον εὐσυνείδητος θὰ ᾔηται τότε ἡ ἐταιρεία καὶ ὁ πράκτωρ αὐτῆς.

IV.

Μὴ συγχίζεσθε, κύριε Τσιθανόπουλε, ἐκ τῶν καταλαλιῶν τῶν φθονερῶν· ἐπὶ τοῦ μετώπου σου φέρεις τὴν σφρα-

γίδα τῆς νοσηροσύνης, τῆς εὐμαθείας καὶ τῆς ἐμπειρίας· ἀκολούθει εὐχαρὶς τοὺς κοινωνικούς σου θριάμβους· πλοῦται πάσῃ ἐπινοίᾳ· μεγαλύνθητι ὡς ὁ Ἀβραὰμ καὶ ὑψώθητι ὡς ὁ Ἰσαάκ, καὶ πληθύνθητι ὡς ὁ Ἰακώβ, ἐργαζόμενος τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Χεσμές ὁ Ἰμβριος.